

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

25 січня 2018 року

м. Київ

№ 6

Про затвердження Змін до Інструкції про ведення
касових операцій банками в Україні

Відповідно до статей 7, 15, 33, 56 Закону України “Про Національний банк України”, з метою вдосконалення організації касової роботи банками в Україні Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 01 червня 2011 року № 174, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 25 червня 2011 року за № 790/19528 (зі змінами), що додаються.

2. Департаменту грошового обігу (Зайченко В. П.) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на першого заступника Голови Національного банку України Смоля Я. В.

4. Постанова набирає чинності з 01 березня 2018 року.

В. о. Голови

Я. В. Смолій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
25 січня 2018 року № 6

Зміни до Інструкції
про ведення касових операцій банками в Україні

1. Абзаци шостий та тридцять четвертий пункту 4 розділу I викласти в такій редакції:

“відповідальні особи сховища – посадові особи, на яких покладено обов’язки щодо зберігання готівки та інших цінностей у сховищі;”;

“сховище – спеціально обладнане приміщення банку (філії, відділення), сейф, депозитна система та АТМ-сейфи, що використовуються для зберігання готівки та інших цінностей, технічний стан яких відповідає нормативно-правовим актам;”.

2. У розділі II:

1) главу 1 викласти в такій редакції:

“1. Порядок здавання та отримання банками підкріплень готівкою національної валюти через відділи (управління) грошового обігу в регіоні/Центральне сховище

1. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні/Центральне сховище здійснюють касове обслуговування банку (філії, відділення) незалежно від його (її, його) місцезнаходження на підставі договору про касове обслуговування, який укладається банком (філією, яка має окремий код банку) шляхом приєднання до Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України (далі – договір про касове обслуговування). Національний банк укладає договір про касове обслуговування з банком (філією банку, яка має окремий код банку), який (яка) на підставі банківської ліцензії мають виключне право надавати банківські послуги та відомості про яку внесені до Державного реєстру банків України.

Договір про касове обслуговування набирає чинності для банку (філії, яка має окремий код банку) із дня підписання ним (нею) Заяви про приєднання до умов в рамках Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України (далі – Заява про приєднання), якщо інше не передбачено умовами договору про касове обслуговування або Заявою про приєднання, та діє до прийняття сторонами чи однією зі сторін рішення про його розірвання або до дня офіційного оприлюднення Національним банком заяви про відкликання цієї публічної пропозиції в цілому чи в частині на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

Відділи (управління) грошового обігу в регіонах/Центральне сховище здійснюють касове обслуговування банків (філій, відділень), у яких/якої є необхідність отримання послуг у Національному банку, на підставі договору про касове обслуговування, до якого приєднався банк (філії, яка має окремий код банку). Національний банк уносить зміни до договору про касове обслуговування шляхом їх розміщення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

2. Банк, філія (яка має окремий код банку), який/яка приєднався/приєдналася до договору про касове обслуговування, зобов'язаний/зобов'язана інформувати відділи (управління) грошового обігу в регіонах/Центральне сховище про перелік філій (відділень), які отримуватимуть/припиняють отримувати послуги в Національному банку.

Відділи (управління) грошового обігу в регіонах/Центральне сховище здійснюють приймання готівки національної валюти – придатних до обігу банкнот (монет), не придатних до обігу банкнот (монет), виведених з обігу банкнот (монет) від ліквідаторів банків – відповідно до законодавства України, договорів про касове обслуговування і нормативно-правових та розпорядчих актів Національного банку.

3. Банк, філія (яка має окремий код банку) у разі приєднання до договору про касове обслуговування подає відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні/Центральному сховищу картку зі зразками підписів та відбитка печатки банку/філії/відділення (кількість примірників обумовлюється сторонами), затверджену керівником і головним бухгалтером, за формою, установленою додатком 3 до Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 16 серпня 2006 року № 320, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 06 вересня 2006 року за № 1035/12909 (із змінами). У картці містяться зразки підписів осіб (не менше двох) банку (філії, відділення), який (яка, який) відповідає за схоронність цінностей, а також відбиток печатки банку (філії, відділення), який/яка мають намір отримувати послуги з касового обслуговування

у відділі (управлінні) грошового обігу в регіоні/Центральному сховищі. Банк у тижневий строк у разі зміни зазначених осіб або печатки банку (філії, відділення) подає нові відповідно оформлені картки зі зразками підписів та відбитка печатки.

4. Банк (філія, яка має окремий код банку), який/яка приєднався/приєдналася до договору про касове обслуговування, для підкріплення готівкою та здавання готівки (придатної, невідсортованої та не придатної до обігу) банку (філії, відділення) у регіонах завчасно надсилає засобами програмного комплексу “Автоматизація оброблення заявок банків на підкріплення готівкою, вивезення її надлишків і не придатних до обігу банкнот і монет” до відділів (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища, заявки на підкріплення готівкою, вивезення її надлишків і не придатних до обігу банкнот і монет за підписом уповноваженої особи банку, філії (яка має окремий код банку) з розподілом сум у розрізі номіналів (для здавання – з орієнтовним визначенням загальної суми та розподілом її за номіналами). Банк (філія, яка має окремий код банку) надсилає заявки на підкріплення готівкою, вивезення її надлишків і не придатних до обігу банкнот і монет до відділів (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища, в якому безпосередньо проводитиметься касове обслуговування банку (філії, відділення).

5. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні/Центральне сховище розглядають заявки на підкріплення банків (філій, відділень) готівкою, здійснюють аналіз структури банкнот і монет в обігу, насиченості обігу банкнотами та монетами всіх номіналів, розмінності банкнот і монет, що перебувають в обігу, і, урахувуючи фактичну наявність банкнот і монет у запасах готівки відділів (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища, визначають остаточні обсяги підкріплень готівкою.

6. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні/Центральне сховище здійснюють видачу банкам (філіям, відділенням) підкріплень готівкою з оборотних кас за умови надходження до відділів (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища відповідних сум із кореспондентських рахунків банків (філій).

7. Банк (філія, відділення) отримує у відділах (управлінні) грошового обігу в регіоні/Центральному сховищі підкріплення готівкою лише в упаковці відділів (управлінь) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища та Банкнотно-монетного двору.

8. Банк (філія, відділення) отримує готівку через уповноважених осіб безпосередньо з видаткової каси відділів (управління) грошового обігу в регіоні за видатковим касовим ордером на підставі довіреності на отримання готівки та

інших цінностей (додаток 27), підписаної керівником, головним бухгалтером банку (філії), їх заступниками або уповноваженими керівником особами. Строк дії довіреності не повинен перевищувати 10 календарних днів. Банк визначає внутрішнім положенням порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на отримання готівки та інших цінностей з використанням журналу реєстрації довіреностей (додаток 26).

Інкасатори отримують у відділі (управлінні) грошового обігу в регіоні/Центральному сховищі підкріплення готівкою через приміщення для приймання-передавання готівки відповідно до вимог нормативно-правових актів з питань перевезення валютних цінностей.

9. Банк (філія, яка має окремий код банку) здійснює перерахування коштів відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні/Центральному сховищу за готівку, яку отримує відділення. Банк (філія, яка має окремий код банку) надає підтвердження відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні/Центральному сховищу про отримання готівки, на балансі якого (якої) обліковується це відділення, у день отримання готівки в разі доставки готівки підрозділом перевезення цінностей та організації інкасації відділу (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища.

10. Банк (філія, відділення) складає в разі виявлення під час перерахування готівки касового прорахунку або сумнівних чи неплатіжних банкнот (монет) акт про розбіжності (додаток 1).

Національний банк приймає до розгляду акти про розбіжності, затверджені керівником банку (філії), у разі встановлення недостачі банкнот (монет) в упаковці відділу (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища та Банкнотно-монетного двору від тих банків (філій, відділень), яким було видано безпосередньо підкріплення готівкою через інкасаторів.

Банк (філія, відділення) до примірника акта про розбіжності, який надсилається до Національного банку, додає:

1) для банкнот – бандеролі від усіх корінців та упаковку пачки, розрізані зі збереженням їх первинних розмірів;

2) для монет – обв'язку з пломбою, поліетиленову упаковку та ярлик (етикетку) від упаковки з монетами.

Національний банк не приймає від банків (філій, відділень) претензій щодо недостачі банкнот (монет), якщо уповноважена особа банку (філії, відділення) не перерахувала готівку, не відходячи від видаткової каси відділу (управління) грошового обігу в регіоні або у відведеному для цього приміщенні під наглядом призначеного працівника.

Банк (філія) перераховує суму надлишку, виявлену в упаковці відділу (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища, Банкотно-монетного двору, на підставі акта про розбіжності до відділу (управління) грошового обігу в регіоні/Центральному сховищу, в якому була отримана готівка.

11. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні/Центральне сховище надсилають акти про розбіжності, складені ними, у зв'язку з виявленими під час оброблення готівки в упаковці банків (філій, відділень) недостачами (у тому числі неплатіжні, підроблені, навмисно пошкоджені з метою вчинення кримінального правопорушення, забруднені спеціальним розчином унаслідок несанкціонованого втручання в спецпристрій для зберігання цінностей, пошкоджені під час надзвичайного режиму) та надлишками банкнот (монет) національної валюти банку (філії, яка має окремий код банку), з яким/якою укладено договір про касове обслуговування. В акті про розбіжності зазначається банк (філія, відділення), у пачках (мішечках) яких виявлено недостачі/надлишки. Один примірник акта про розбіжності разом із пакувальним матеріалом надсилається банку, філії (яка має окремий код банку) з яким/якою укладено договір про касове обслуговування.

До одного примірника акта про розбіжності для пачки, сформованої банком (філією, відділенням) ручним способом, додаються накладка, бандероль з одного корінця, упаковка пачки.

Для пачки, сформованої банком (філією, відділенням) за допомогою автоматизованої системи, додаються накладка, бандеролі всіх корінців, упаковка пачки.

Банк (філія, яка має окремий код банку) самостійно визначає джерела відшкодування сум недостач і відшкодовує їх протягом трьох робочих днів із дня отримання акта про розбіжності.

Сума надлишку, установленого відділом (управлінням) грошового обігу в регіоні/Центральним сховищем під час перерахування готівки в упаковці банку (філії, відділення), перераховується відповідному банку (філії, яка має окремий код банку), з яким/якою укладено договір про касове обслуговування, протягом трьох робочих днів із дня виявлення розбіжності.

12. Банк (філія, відділення) зобов'язаний (зобов'язана, зобов'язане) здійснювати вивезення готівки, у тому числі не придатної до обігу, до відділу (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища лише в упаковці свого банку (філії, відділення).

13. Банк (філія, відділення) здає готівку (у тому числі не придатну до обігу) через уповноважених осіб до прибуткової каси відділу (управління) грошового обігу в регіоні, а через інкасаторів – до приміщення для приймання-передавання готівки. Банк (філія, відділення) здає банкноти повними пачками, а банкноти

номіналами 100, 200 та 500 грн і неповними пачками (по одній за кожним номіналом і зразком) без поаркушного перерахування. Банк (філія, відділення) здає значно зношені банкноти, банкноти, що вилучаються з обігу, та банкноти з дефектом виробника як повними, так і неповними пачками (по одній за кожним номіналом і зразком) та через прибуткову касу неповними корінцями з поаркушним перерахуванням.

Банк (філія, відділення) здає до відділу (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища пачки банкнот з корінців, сформованих тільки одним касиром за однією датою.

Банк (філія, відділення) здає монети повними мішечками, а зношені та з дефектами виробника – неповними.

14. Відділ (управління) грошового обігу в регіоні/Центральне сховище відповідно до умов договору про касове обслуговування має право приймати від банків (філій, відділень) пачки невідсортованих банкнот гривень для оброблення на автоматизованих системах оброблення банкнот.

15. Банк (філії, відділення), відділи (управління) грошового обігу в регіоні/Центральне сховище виконує операції з банкнотами, пошкодженими під час надзвичайного режиму, відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку з питань організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі.”;

2) у главі 2:

абзац перший пункту 2.1 викласти в такій редакції:

“2.1. Банк (філія) отримує за самостійно визначеною потребою від відділу (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища зразки банкнот національної валюти, а відповідні плакати та буклети банк (філія) отримує під час уведення в обіг банкнот нового дизайну.”;

пункти 2.4, 2.5 та 2.9 викласти в такій редакції:

“2.4. Банк (філія, яка має окремий код банку), з яким/якою укладено договір про касове обслуговування, у разі виявлення недостачі зразків банкнот сплачує відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні/Центральному сховищу відшкодування в сумі, що дорівнює номіналу зразка банкноти.

2.5. Банк (філія), на балансі якого (якої) обліковуються відділення, самостійно забезпечує за потреби свої відділення зразками банкнот.

Банк (філія), який (яка) безпосередньо видав (видала) відділенню зразки банкнот, контролює забезпечення відділенням схоронності зразків банкнот, їх непошкоженість та використання за призначенням.”;

“2.9. Філія, відділення використовує у своїй роботі нормативно-правові акти Національного банку, електронні версії плакатів і буклетів з описами банкнот національної валюти, які розміщені на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку, іншу довідникову літературу, що має опис певних ознак платіжності та захисних елементів, що властиві цим банкнотам, якщо банк/філія не має змоги забезпечити зразками банкнот.”.

3. Пункт 1.1 глави 1 розділу III викласти в такій редакції:

“1.1. Банк (філія, відділення) має право отримувати підкріплення банкнотами від відділу (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища, здавати придатні та не придатні до обігу, невідсортовані банкноти в касетах на умовах, передбачених договором про касове обслуговування.”.

4. У главі 4 розділу IV:

1) пункти 4.5 та 4.6 викласти в такій редакції:

“4.5. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні/Центральне сховище та Департамент грошового обігу (далі – установи) здійснюють дослідження сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет), у тому числі навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджених під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти.

Банк (філія, відділення) передає сумнівні банкноти (монети) до відділів (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища, де безпосередньо здійснюється його касове обслуговування або його філій (відділень). Якщо останні не мають змоги прийняти відповідне рішення, то передають їх до управління грошового обігу по м. Києву і Київській області Департаменту грошового обігу для дослідження фахівцями управління організації виготовлення і захисту грошей Департаменту грошового обігу.

Управління організації виготовлення і захисту грошей Департаменту грошового обігу проводить дослідження сумнівних щодо справжності банкнот іноземної валюти. Банк (філія, відділення) передає такі банкноти безпосередньо до управління грошового обігу по м. Києву і Київській області Департаменту грошового обігу.

4.6. Банк (філія, відділення) передають для проведення досліджень банкнот (монет) не пізніше, ніж на 20 робочий день після їх вилучення з обігу:

1) сумнівні щодо справжності та платіжності банкноти (монети), у тому числі навмисно пошкоджені з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджені під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти, до відділів (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища, де

безпосередньо здійснюється його касове обслуговування або його філій (відділень);

2) сумнівні щодо справжності банкноти іноземної валюти до управління грошового обігу по м. Києву і Київській області Департаменту грошового обігу.”;

2) абзац шостий пункту 4.7 викласти в такій редакції:

“Доставка конвертів (пакетів) або мішечків з сумнівними щодо справжності та платіжності банкнотами (монетами), у тому числі навмисно пошкодженими з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкодженими під час надзвичайного режиму банкнотами національної валюти, до відділів (управління) грошового обігу в регіоні/Центрального сховища, де безпосередньо здійснюється його касове обслуговування або його філій (відділень), здійснюється власними силами банку (службою інкасації, уповноваженою особою), службою перевезення іншого банку або юридичною особою, що має ліцензію Національного банку на надання банкам послуг з інкасації.”.

5. Абзаци дев’ятий та десятий пункту 3 додатка 4 викласти в такій редакції:

“2 грн. – фіолетовий;

5 грн. – помаранчевий;”.

6. Додаток 5 викласти в новій редакції, що додається.

Заступник директора департаменту – начальник
управління організації готівкового обігу
Департаменту грошового обігу

О. В. Галиць

ПОГОДЖЕНО

Перший заступник Голови
Національного банку України
_____ Я. В. Смолій

(підпис)

“ _____ ” 2018 року

(дата)

Додаток 5
до Інструкції про ведення касових
операцій банками в Україні
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
від 25 січня 2018 року № 6)
(пункт 4.15 глави 4 розділу II)

Вимоги щодо вкладання монет в упаковку

1. Кількість монет, які вкладаються в один ролик, становить 50 шт. за номіналами від 1 коп. до 2 грн та 40 шт. за номіналами 5 грн та 10 грн на суму вкладення:

- 1) по 1 коп. – 50 коп.;
- 2) по 2 коп. – 1 грн;
- 3) по 5 коп. – 2 грн 50 коп.;
- 4) по 10 коп. – 5 грн;
- 5) по 25 коп. – 12 грн 50 коп.;
- 6) по 50 коп. – 25 грн;
- 7) по 1 грн – 50 грн;
- 8) по 2 грн – 100 грн;
- 9) по 5 грн – 200 грн;
- 10) по 10 грн – 400 грн;
- 11) пам'ятних монет номіналом:
2 грн – 25 шт. на суму 50 грн;
5 грн – 25 шт. на суму 125 грн;
10 грн – 25 шт. на суму 250 грн.

2. Кількість роликів у поліетиленовому пакеті (мішечку) становить для монет номіналом:

- 1) 1 коп. – 20 шт. на суму 10 грн;
- 2) 2 коп. – 20 шт. на суму 20 грн;
- 3) 5 коп. – 10 шт. на суму 25 грн;
- 4) 10 коп. – 20 шт. на суму 100 грн;
- 5) 25 коп. – 10 шт. на суму 125 грн;
- 6) 50 коп. – 10 шт. на суму 250 грн;
- 7) 1 грн – 10 шт. на суму 500 грн;
- 8) 2 грн – 10 шт. на суму 1 000 грн;
- 9) 5 грн – 10 шт. на суму 2 000 грн;
- 10) 10 грн – 10 шт. на суму 4 000 грн;
- 11) пам'ятних монет номіналом 10 грн – 5 шт. на суму 1 250 грн.

3. Сума вкладення монет в один мішечок установлюється для монет номіналом:

- 1) від 1 до 5 коп. – 50 грн;
- 2) від 10 до 50 коп. – 500 грн;
- 3) 1 грн – 1 000 грн;
- 4) 2 грн – 2 000 грн;
- 5) 5 грн – 5 000 грн;
- 6) 10 грн – 10 000 грн.

4. Пакети з роликами пакуються в блоки в такій кількості на суму вкладення:

- 1) 1 коп. – 2 пакети (40 штук роликів) на суму 20 грн;
- 2) 2 коп. – 2 пакети (40 штук роликів) на суму 40 грн;
- 3) 5 коп. – 2 пакети (20 штук роликів) на суму 50 грн;
- 4) 10 коп. – 2 пакети (40 штук роликів) на суму 200 грн;
- 5) 25 коп. – 2 пакети (20 штук роликів) на суму 250 грн;
- 6) 50 коп. – 2 пакети (20 штук роликів) на суму 500 грн;
- 7) 1 грн – 2 пакети (20 штук роликів) на суму 1 000 грн;
- 8) 2 грн - 2 пакети (20 штук роликів) на суму 2 000 грн;
- 9) 5 грн – 2 пакети (20 штук роликів) на суму 4 000 грн;
- 10) 10 грн – 2 пакети (20 штук роликів) на суму 8 000 грн;
- 11) пам'ятні монети номіналом 10 грн – 2 пакети (10 штук роликів) на суму 2 500 грн.